

Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy
školní rok: 2017-2018

Posudek vedoucího diplomové práce

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Magdalena Novotná, PhD.

Oponent diplomové práce: doc. PhDr. Martin Raudenský, Ph.D.

Autor diplomové práce: Martina Filipová

Obor: Učitelství pro základní školy (1. ST)

Název práce: Interaktivita ilustrací v knihách pro děti

Diplomová práce Martiny Filipové se zabývá interaktivitou v knihách pro děti. Práce je rozkročená na pomezí výtvarné a literární výchovy. Autorka ve své práci využívá zkušeností, nabytých v nakladatelství Baobab. Odborným rámcem textu je vizuální kultura, v oblasti pedagogiky potom vizuální a čtenářská gramotnost. Autorka nabízí souvislost s pojmy jako jsou interpretace, tvořivost, hra aj., které důkladně zpracovává.

V oborovém kontextu považují za přínosnou snahu autorky definovat interaktivitu a dále ji zkoumat. V návaznosti na současné umění vyzdvihuje Martina Filipová participaci jako klíčový aspekt interaktivity. Participaci klade do souvislosti s pedagogickým konstruktivismem. Mezi dalšími prvky interaktivity uvádí komunikaci, proměnlivost, prožitek a možnost ovlivnit, přičemž vychází z dostupné literatury a z rozhovorů, které vedla s autory. Pro teorii výtvarné výchovy je podnětná též kapitola, zabývající se vztahem čtenářské gramotnosti (čtení, doslovné porozumění, vysuzování, metakognice, sdílení, aplikace) a vizuální gramotnosti (percepční senzitivita, schopnost kritického myšlení, estetická otevřenost, schopnost vizuální výmluvnosti, kulturní habitus). Text má velice širokou oporu o odbornou literaturu. Teoretická i výzkumná část jsou provázány, autorka je rozvíjela paralelně tak, jak budovala své poznání.

Výzkumná část představuje případovou studii, založenou na zúčastněném pozorování osmi dětí při prohlížení dvou knih Dagmar Urbánkové: Cirkus ulice a Maškary ve škole a na knižním veletrhu. Sesbíraná data, transkripty z pozorování a rozhovorů Martina Filipová kvalitativně analyzovala s oporou o Bloomovu revidovanou taxonomii. Provedla otevřené kódování a kategorizaci dat volně dle Straussovy Zakotvené teorie. V odpovědi na druhou výzkumnou otázku popisuje, jak probíhá proces prohlížení vybraných knížek. V odpovědi na třetí výzkumnou otázku: V čem rozvíjejí interaktivní prvky ve vybraných knihách vizuální a čtenářskou gramotnost dětí, autorka dokládá, že se interaktivní prvky ukazují jako významné z hlediska aktivizace dětského diváka (myšlenková i manipulativní činnost) a jeho pozornosti a soustředění. Ukazuje, že prohlížením vybraných knih-her se v oblasti čtenářské gramotnosti rozvíjí metakognitivní dovednosti dětí, k čemuž přispívá převádění obrazu do textu a zpět. Jsem toho názoru, že práce je velice zajímavým příspěvkem k diskusi okolo role a rozkročení výtvarné výchovy v kurikulumu primární školy.

Z formálního hlediska je práce v pořádku, doporučuji k obhajobě.

Vimperk, dne 1. 8. 2018

Mgr. Magdalena Novotná, PhD.

